

1 - Oikeuteni rikostutkinnan aikana

A. Olen toisen valtion kansalainen. Vaikuttaako se tutkintaan?

Rikossyyte voidaan nostaa kaikkia sellaisia henkilöitä vastaan, jotka syyllistyvät rikokseen ja kuuluvat Maltan viranomaisten toimivaltaan. Tutkinnan aikana noudatettavat menettelyt ovat samat sekä Maltan kansalaisille että ulkomaalaisille. Laissa taataan kuitenkin tietyt oikeudet henkilöille, jotka eivät ole Maltan kansalaisia tai asu Maltalla, erityisesti oikeus tulkkiin, kun epäilty ei ymmärrä ja puhu maltan kieltä, ja oikeus olla yhteydessä konsuliviranomaisiin vapaudenmenetyksen aikana.

B. Mitkä ovat tutkinnan vaiheet?

i. Todisteiden kerääminen / tutkintavaltuudet

Rikosoikeudelliset toimet aloitetaan, kun poliisi saa ilmiannon, tietoja tai kantelun. Kun poliisi on saanut tiedon jollakin näistä keinoista, se aloittaa tutkintansa keräämällä todisteita sen selvittämiseksi, onko tapahtunut rikos ja kenen katsotaan olevan vastuussa rikoksen tekemisestä.

Tätä varten laissa annetaan poliisille valtuudet velvoittaa kaikki henkilöt, joilla voi olla tietoja tutkinnan kohteena olevasta rikoksesta, antamaan nämä tiedot. Tähän sisältyy aineellisen todistusaineiston ja todistajanlausuntojen kerääminen.

ii. Pidätys

Kun on todettu, että on olemassa perusteltu epäily siitä, että henkilö on syyllistynyt rikokseen, poliisi voi pyytää rauhantuomaria antamaan epäilyistä pidätysmääräyksen. On myös tilanteita, joissa poliisi voi pidättää henkilön tutkintatarkoituksessa ilman rauhantuomarin antamaa määräystä.

Kun epäilty pidätetään, hän saa tiedot oikeuksistaan kielellä, jota hän ymmärtää. Näihin tietoihin kuuluvat muun muassa pidätyksen syy, oikeus vaieta ja oikeus kuulla valitsemaansa asianajajaa. Epäillylle annetaan myös jäljennös hänen oikeuksiaan koskevasta kirjeestä.

Tänä aikana poliisi voi tehdä kiinniotettuun henkilöön kohdistuvia etsintöjä löytääkseen mahdollisia rikokseen liittyviä todisteita, tai jos epäillään, että henkilö saattaa aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille tai että hänellä saattaa olla hallussaan jotakin sellaista, jonka avulla hän voi paeta säilöönnotosta.

Poliisi voi myös ottaa näytteitä ja sormenjälkiä. DNA:ta voidaan ottaa ja rekisteröidä asianmukaisella suostumuksella. Jos henkilö kieltäytyy antamasta sormenjälkiään, hänet voidaan velvoittaa antamaan sormenjäljet rauhantuomarin antamalla määräyksellä. DNA:n rekisteröinti ei kuitenkaan voi olla pakollista.

iii. Kuulustelu

Poliisi voi kuulustella epäiltyä tutkinnan kohteena olevaan rikokseen liittyen. Kuulustelun aikana poliisi voi esittää kaikki kysymykset, jotka voivat auttaa poliisia keräämään sellaisia tietoja, joita voidaan käyttää todisteena sekä epäillyn puolesta että häntä vastaan. Epäilty voi pyytää, että hänen mukanaan kuulustelussa on hänen valitsemaansa asianajaja.

iv. Tutkintavankeus

Maltan lainsäädännön mukaisesti henkilöä ei voida pitää pidätettynä pidempään kuin on tarpeen eikä missään tapauksessa pidempään kuin 48 tuntia. Tänä pidätysaikana poliisin olisi ratkaistava, aikooko se toimittaa epäillyn välittömästi pidätettynä tuomioistuimeen vai päästääkö se henkilön vapaaksi sillä perusteella, että perusteltua epäilyä ei enää ole olemassa, tai muutoin tutkiakseen tapausta tarkemmin ennen kuin se päättää viedä asian tuomioistuimen käsiteltäväksi.

C. Mitkä ovat oikeuteni rikostutkinnan aikana?

i. Oikeus tulkkaukseen ja käännöksiin

Jos et puhu tai ymmärrä poliisin tai muiden toimivaltaisten viranomaisten käyttämää kieltä, sinulla on oikeus maksuttomaan tulkkiin.

Tulkki voi auttaa sinua keskustelemaan asianajajasi kanssa, ja hänellä on näitä keskusteluja koskeva vaitiolovelvollisuus.

Sinulla on oikeus saada käänнос ainakin keskeisten asiakirjojen olennaisista osista, mukaan luettuina tuomarin tai rauhantuomarin mahdollisesti antama pidätystä tai vapaudenmenetystä koskeva määräys, mahdolliset syytteet ja tuomiot. Sinulle voidaan tietyissä tilanteissa antaa suullinen käänнос tai tiivistelmäkäänнос.

ii. Oikeus saada tietoa ja tutustua asiakirja-aineistoon

Kun sinut pidätetään ja menetät vapautesi, sinulla tai asianajajallasi on oikeus tutustua keskeisiin asiakirjoihin, joita tarvitsette riitauttaaksenne pidätyksen tai vapaudenmenetyksen.

Jos asia otetaan tuomioistuinkäsittelyyn, sinulla tai asianajajallasi on oikeus tutustua sinun puolestasi tai sinua vastaan esitettävään todistusaineistoon.

iii. Oikeus asianajajaan ja oikeus ilmoittaa tilanteesta kolmannelle henkilölle

Sinulla on oikeus käyttää asianajajaa kiinniotettuna ollessasi. Tämä oikeus tulee voimaan siitä hetkestä lähtien, kun sinut pidätetään, ja ennen kuulusteluasi.

Sinulla on oikeus saada luettelo asianajajista ja oikeudellisista asiamiehistä (*legal procurator*), joista voit valita avustajasi, tai päättää, että sinua avustaa oikeusapuasianajaja. Jälkimmäisessä tapauksessa oikeusapu on maksutonta.

Poliisi ei voi ehdottaa sellaisen asianajajan nimeä, jota voit käyttää pidätyksen tai säilöönoton aikana.

Sinulla ja asianajajallasi on oikeus saada viimeistään tunti ennen kuulustelun alkua tieto kuulustelun kohteena olevasta väitetystä rikoksesta. Nämä tiedot on annettava sinulle vähintään tunti ennen kuulustelun alkua.

Kun olet vangittuna, sinulla on oikeus tavata ja keskustella yksityisesti sinua edustavan asianajajan kanssa jo ennen poliisikuulustelua.

Sinulla on oikeus siihen, että asianajajasi on läsnä kanssasi ja että hän osallistuu kuulusteluihisi tosiasiallisesti.

Koko kuulustelu, kaikki annetut vastaukset ja epäillyn tai syytetyn henkilön kuulusteluun liittyvät menettelyt olisi tallennettava audiovisuaalisesti, jos kuulustelun toteuttava poliisi katsoo sen mahdolliseksi. Sinulla on oikeus saada kopio tallenteesta, kun kuulustelu on päättynyt.

Sinulla on oikeus saada asianajajasi osallistumaan kaikkiin seuraaviin tutkintaan tai todisteiden keräämiseen liittyviin toimiin:

1. epäiltyjen ryhmätunnistus
2. vastakkainkuulustelut

3. rikospaikan rekonstruoinnit.

Asianajajan kanssa käytävän yhteydenpidon luottamuksellisuutta on kunnioitettava, kun käytät oikeuttasi asianajajaan.

Kun sinut on pidätetty, sinulle on ilmoitettava oikeudestasi siihen, että vähintään yhdelle henkilölle, kuten sukulaiselle, opettajalle tai muulle valitsemallesi henkilölle, ilmoitetaan vapaudenmenetyksestäsi.

Joissakin laissa säädetyissä tapauksissa oikeuttasi ilmoittaa vapaudenmenetyksestä toiselle henkilölle voidaan tilapäisesti rajoittaa.

Poliisi ilmoittaa tällöin sinulle asiasta.

Jos olet ulkomaan kansalainen, voit halutessasi ilmoittaa poliisille, että vapaudenmenetyksestäsi ilmoitetaan konsuliviranomaiselle tai suurlähetystölle.

Voit myös ilmoittaa poliisille, jos haluat ottaa yhteyttä konsuliviranomaisen tai suurlähetystön virkailijaan.

iv. Minkälaisia maksuttomaan oikeusapuun liittyviä oikeuksia minulla on?

Poliisi kysyy sinulta, minkä asianajajan tai oikeudellisen asiamiehen haluat ottaa avukseksi. Poliisi kysyy myös, tahdotko avukseksi oikeusapuasianajajan. Jos päätät ottaa avukseksi oikeusapuasianajajan, apu on maksutonta.

Pidätyksen aikana oikeusavustaja on käytettävissä enintään tunnin ennen kuulustelua. Voit myös saada neuvontaa puhelimitse.

v. Mitä minun on tärkeää tietää seuraavista asioista:

a. Syyttömyysolettama

Niiden ennaltaehkäisevien toimien estämättä, joita voidaan toteuttaa oikeudenkäytön edistämiseksi, jokaisen henkilön oletetaan olevan syytön, kunnes asiaa käsittelevä tuomioistuin antaa lopullisen ja lainvoimaisen tuomion siitä, onko hän syyllistynyt rikokseen vai ei.

b. Oikeus vaieta ja oikeus olla todistamatta itseään vastaan

Kun poliisi tai muut toimivaltaiset viranomaiset kuulustelevat sinua, sinulla on oikeus vaieta ja olla todistamatta itseäsi vastaan.

Asianajajasi voi auttaa sinua päättämään tästä.

C. Todistustaakka

Epäillyn tai syytetyn syyllisyyden määrittämisessä todistustaakka on syyttäjällä, lukuun ottamatta sellaisia erityisiä tapauksia, joissa laissa edellytetään, että tietyn henkilön on todistettava tietyt tosiseikat.

Kaikkien syyllisyyttä koskevien perusteltujen epäilyjen olisi hyödytettävä epäiltyä tai syytettyä henkilöä, myös tapauksissa, joissa tuomioistuin arvioi, pitäisikö syytetty vapauttaa syytteestä.

Epäilty tai syytetty henkilö voi kiistää häntä vastaan esitetyt todisteet. Jos todisteisiin liittyy todistajia, henkilö voi ristikuulustella todistajia tai haastaa todistajanlausunnon omien todistajiensa avulla.

Asiakirjanäytön osalta epäilty tai syytetty henkilö voi ristikuulustella todistajia tai tuomioistuinasiantuntijoita, jotka ovat esittäneet kyseiset asiakirjat, tai kutsua omia todistajiaan kyseenalaistamaan kyseisen todistusaineiston. Epäilty tai syytetty ei voi kuitenkaan esittää omaa asiantuntijalausuntoa. Asiantuntijalausunto voidaan kyseenalaistaa ainoastaan ristikuulustelemalla tuomioistuinasiantuntijaa hänen havaintojensa tai pätevyytensä osalta.

Epäilty tai syytetty henkilö voi myös kutsua todistajia ja esittää asiakirjatodisteita puolustuksensa tueksi.

Jos oikeudenkäynti pidetään rikostuomioistuimessa (*Criminal Court*), laissa asetetaan määräaika, joka alkaa siitä hetkestä, kun syytetty vastaanottaa syytekirjelmän, ja jonka kuluessa hänen on ilmoitettava todistajat ja kaikki muut todisteet, jotka hän aikoo esittää puolustuksessaan oikeudenkäynnin aikana. Tällaista rajoitusta ei ole, kun oikeudenkäynti pidetään rauhantuomioistuimessa (*Court of Magistrates*).

vi. Mitkä ovat alaikäisiä koskevat erityiset suojatoimet?

Jos väitetyn rikoksen todistaja tai uhri on alaikäinen, sekä poliisin että tuomioistuinten käytäntönä on, että häntä ei kutsuta tuomioistuimeen. Tämä ei kuitenkaan ole aina mahdollista. Alaikäisten todistajanlausuntojen osalta tuomioistuimet käyttävät yleensä videoneuvotteluja. Jos alaikäinen on uhri, rauhantuomari puhuttelee häntä videoneuvottelun avulla (lapsipsykologin avustamana) erityisessä huoneessa, joka voi sijaita tuomioistuinrakennuksessa, jotta alaikäinen ei ole samassa huoneessa syytetyn henkilön kanssa. Tuomioistuimilla, erityisesti nuorisotuomioistuimella (*Juvenile Court*), on myös lakisääteinen oikeus nimittää lasten asianajaja (602 luvun 25 § ja toissijainen lainsäädäntö 12.20) puolustamaan alaikäisen oikeuksia riippumatta siitä, onko tämä uhri vai syytetty. Tämä käy selvästi ilmi myös Maltan lainsäädännön 602 luvusta ja erityisesti lapsia koskevasta laista (*Child's Act*). Tässä luvussa säädetään myös tuomioistuinrakennuksen ulkopuolella sijaitsevasta erityisvarustellusta nk. "lasten talosta" (*children's house*), jossa sekä tuomari että lasten haastattelijoina toimivat koulutetut asiantuntijat (*child interviewer*) voivat keskustella haavoittuvassa asemassa olevan alaikäisen uhrin kanssa.

vii. Mitkä ovat haavoittuvassa asemassa olevia epäiltyjä koskevat erityiset suojatoimet?

Ensinnäkin, jos epäillyn psyykkisen tai fyysisen kunnon tai rikoksen luonteen vuoksi katsotaan tarpeelliseksi pitää pidätetty henkilö poliisin säilöönottosellissä tutkinnan aikana, hänet asetetaan jatkuvaan valvontaan, jolloin poliisi vartioi selliä fyysisesti ympäri vuorokauden, jotta pidätetyn terveys voidaan turvata parhaalla mahdollisella tavalla. Kaikkien epäiltyjen tai pidätettyjen henkilöiden tapauksessa, jos henkilö pyytää lääketieteellistä apua, se annetaan välittömästi, mukaan lukien kuljetus klinikalle tai sairaalaan olosuhteista riippuen. Jos lääkäri tutkittuaan haavoittuvassa asemassa olevan epäillyn henkilön ilmoittaa, että tätä ei tulisi pitää sellissä, asiasta ilmoitetaan välittömästi tutkintaviranomaiselle ja korjaaviin toimenpiteisiin (kuten takuita vastaan vapauttaminen) ryhdytään sen mukaisesti.

D. Mitkä ovat tutkinnan aikaiset lakisääteiset määräajat?

Tutkinnan aikaiset lakisääteiset määräajat määräytyvät ensisijaisesti rikoksen luonteen mukaan. Jokaisesta rikoksesta määrätään rikoslain mukainen rangaistus. Esimerkiksi vanhentumista koskevassa Maltan lainsäädännön 9 luvun 688 §:ssä vahvistetaan vakioparametrit lakisääteisille määräajoille, joiden kuluessa rikos voidaan tutkia. Tämän määräajan päätyttyä rikos vanhentuu eikä poliisi enää jatka sen tutkintaa. On myös syytä mainita, että Maltan lainsäädännön 9 luvun 692 §:n mukaan vanhentumisaika ei ala kulua, jos rikosasiassa epäillyn rikosentekijän henkilöllisyyttä ei tiedetä eikä tämä johdu tutkintaviranomaisen puutteellisesta toiminnasta. Esimerkkinä tästä voi olla murhatapaus, jossa on uhri mutta ei mitään viitteitä siitä, kuka murhaaja voisi olla.

E. Valmistautuminen oikeudenkäyntiin, muun muassa tutkintavankeuden vaihtoehdot ja mahdollisuus siirtää vastaaja kotimaahansa (eurooppalainen valvontamääräys)

Poliisin olisi toteutettava muun muassa seuraavat valmistelut ennen kuin asian käsittely tuomioistuimessa voidaan aloittaa:

- Kutsutaan asiaan liittyvät todistajat.
- Jos henkilöä vastaan nostetaan syyte haasteella, syyttäjän olisi varmistettava, että syytettyä vastaan esitetyt syytteet sisältävä haaste annetaan tiedoksi lain mukaisesti.
- Ellei rikos koske suoraan ylimmän syyttäjän (*Attorney General*) virastoa, syyttäjän olisi keskusteltava tapauksesta ja erityisesti syytteistä kyseisen viraston kanssa, varsinkin jos kyseessä on monimutkainen asia.
- Jos henkilöä vastaan nostetaan syyte, kun hän on pidätettynä, syyttäjän on ilmoitettava asiasta syytetyn

puolustajalle ja poliisi saattaa syytetyn tuomioistuimeen.

Vaihtoehtoja tutkintavankeudelle ovat esimerkiksi tapaukset, joissa henkilö asetetaan syytteeseen haasteella tai joissa henkilölle myönnetään takuita vastaan vapauttaminen siihen saakka, kunnes tutkintaviranomainen on saanut tutkintansa päätökseen ja henkilö asetetaan tämän jälkeen syytteeseen joko pidätettynä tai haasteella.

Mahdolliseen vastaajan siirtämiseen kotimaahansa liittyy tapauskohtaisia menettelyjä, jotka kuuluvat ylimmän syyttäjän toimivaltaan. Näitä menettelyjä sovelletaan ainoastaan erityisissä tapauksissa, joita ovat esimerkiksi luovutuspyyntö tai vankeusrangaistusta suorittavan tuomitun toimivaltaisille paikallisille viranomaisille ja asuinmaansa viranomaisille esittämä pyyntö jatkaa rangaistuksen suorittamista omassa maassaan.

■ Päivitetty viimeksi: 11/08/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.